

A NAGYDOKTORI VÉDÉS OPPONENCIÁI ÉS A VÁLASZOK

**Részletek Szabó Ildikó
nagydoktori dolgozatának téziseiből,
opponensi véleményeiből és a válaszából**

Nagy Péter Tibor szerkesztésében

A tudományos élet talán legizgalmasabb produktumai a tudományos viták. Mégis viszonylag kevés van belőlük. A könyvkritikák – ha és amikor egyáltalán érdemiek – az esetek nagy részében válasz nélkül maradnak, s egy tudományos fórum egy könyvről legfeljebb egy kritikai véleményt jelenít meg – ez pedig a kritikai tájékozódáshoz mindenképpen kevés. A könyvbemutatók, és ritka könyvviták igen érdekesek tudnak lenni – de általában csak annak a néhány tucat embernek, akik közönségmenten azokon éppen részt vettek. Ez különösen azok szempontjából méltánytalan, akik az adott vitára azért nem mentek el, mert még meg sem születtek, vagy egyszerűen csak évekkel később alakul ki a tudományos érdeklődésük ...Írásos és szerzők által a nyilvánosság előtt is vállalható, egyidejűleg többek szempontját felvonultató tudományos vitafórumok viszont a tudományos minősítési eljárások.

Amióta az 1993-s felsőoktatási törvény és az ugyancsak 1993-s akadémiai törvény eltörölte a kandidátusi fokozatot, a nyilvános akadémiai viták szinte kizárólag az MTA doktora fokozatok megvédése köré szerveződnek. Ezeknek a vitáknak a megismertetése még akkor is hasznos, hogyha sokan vitatják a magyar minősítési rendszert.

A vitákat mindig öt részben közöljük.

Az első rész az akadémiai doktori értekezés téziseit tartalmazza.

A második-negyedik rész az MTA által felkért bírálók bírálatait tartalmazza.

Az ötödik rész a doktori értekezés szerzőjének válaszát jelenti.

Megjegyzendő, hogy az akadémiai doktori védésnek más dokumentumai is vannak. Ilyen a szerző által az illetékes akadémiai bizottsághoz leadott dokumentáció (bibliográfia, életrajz), ilyen a szerző tudományos habitusát minősítő vélemény, s az erről folytatott akadémiai bizottságon belüli vita, ilyen a védéseken elhangzó rövid életrajz, s végül ilyen a védéseken feltett spontán kérdéseket dokumentáló jegyzőkönyv. E dokumentumok azonban részben bizalmasak, részben egy konkrét tudományos munka megvitatása szempontjából érdektelenek, részben pedig tartalmilag kevésbé megbízhatóan dokumentálják mi is történt valójában a vitákon. Így az „ötös” szerkezetű vitaközlés mellett döntöttünk....

Nagy Péter Tibor DSc